

**ПРИКЛАДНОЕ ЗНАЧЕНИЕ АРТ-ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИХ И
СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ**

Лусине Айрапетян

Кандидат педагогических наук, доцент

Lusine.hayrapetyan@ysu.am

Ереванский государственный университет

Центр педагогики и развития образования

Мери Аветисян

Кандидат педагогических наук, доцент

mavetisyan@ysu.am

Ереванский государственный университет

Центр педагогики и развития образования

Аннотация

Целью нашего исследования является выявление прикладного значения арт-технологий при формировании культурологических и социально-педагогических компетенций учащихся. Одной из приоритетных задач является выявление педагогических возможностей арт-технологий, изучение механизмов удовлетворения культурных потребностей учащегося и форм его эмоциональной разрядки, механизмов вербальной и невербальной коммуникации средствами искусства, выявление культурологических и социально-педагогических аспектов арт-технологий при организации профессионального обучения учащегося.

Арт-технологии, опираясь на средства искусства, включают в себя элементы педагогики, медицины, психологии, культурологии, социологии и других сфер, имея глубокое и масштабное воздействие на субъект. Его структурными элементами являются: а) влияющие субъекты, б) арт-средства, в) требования, мотивы, г) механизмы взаимовлияния и взаимодействия, д) результаты.

Арт-технологии обладают здравоохранительным, культурным влиянием и необходимы каждому для формирования своей личности. Оставленное арт-технологиями эмоциональное переживание как субъективный опыт человека проявляется в трехмерном направлении: внутренний опыт (субъективное восприятие), поведенческая реакция (плач, смех, дрожь, восклицание и т.д.), физиологические процессы (повышение артериального давления, потливость, спазм сосудов, мышечное напряжение, сердцебиение). Оно проявляется в модели коммуникации, которая может быть линейной, интерактивной или транзакционной.

В рамках нашего исследования мы рассматривали виды арт-технологий, часто применяемых в креативной арт-терапии, их содержание, их роль при формировании социо-культурных компетенций учащегося. В результате мы выяснили, что как и первичные профессиональные компетенции у учащегося необходимо формировать также и подобные компетенции.

Выводы:

- при организации педагогической деятельности в настоящее время арт-технологии применяются нечасто, поэтому необходимо стимулировать их применение и способствовать не только развитию у учащегося академических знаний, но и его культурному, нравственному и психоэмоциональному росту;
- необходимо обеспечить развитие у учащихся возможностей решения социально-педагогических практических задач с помощью арт-технологий посредством обеспечения связи преподаватель-учащийся;
- необходимо развивать этику эстетического построения социальных отношений у учащихся;
- сделать доступными для учащегося безграничные возможности арт-технологий как основы организации полиартового образования и средства формирования социального, эмоционального интеллекта ребенка.

ԱՐՏՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԼԵՐԻ ԿԻՐԱՈՒՄԸ ԵՎ ԵՐԱՆԿԱՆ ԵՐԱՆԿԱՆ ԿՈՍՊԵԴԻՐԱՆԵՐԻ ԶԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

Լուսինե Հայրապետյան

մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

lusine.hayrapetyan@ysu.am

Երևանի պետական համալսարան,

Մանկավարժության և կրթության զարգացման կենտրոն

Մերի Ավետիսյան
մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ
mavetisyan@ysu.am
Երևանի պետական համալսարան,
Մանկավարժության և կրթության զարգացման կենտրոն

Ամփոփում

Մեր ուսումնասիրության նպատակն է բացահայտել արտտեխնոլոգիաների կիրառական նշանակությունը սովորողների մշակութաբանական ու սոցիալ-մանկավարժական կոմպետենցիաների ձևավորման գործում: Առաջադիր խնդիրներից են՝ բացահայտել արտտեխնոլոգիաների մանկավարժական հնարավորությունները, ուսումնասիրել սովորողի մշակութային պահանջմունքների բավարարման մեխանիզմներն ու հուզական լիցքաթափման ձևերը, վերբալ ու ոչ վերբալ հաղորդակցման մեխանիզմները արվեստի միջոցներով, վեր հանել արտտեխնոլոգիաների մշակութաբանական ու սոցիալ-մանկավարժական կողմերը սովորողի մասնագիտական ուսումնառության կազմակերպման գործում:

Արտտեխնոլոգիաները, հենվելով արվեստի միջոցների վրա, ներառում են մանկավարժության, բժշկության, հոգեբանության, մշակութաբանության, սոցիոլոգիայի և այլ բնագավառների տարրեր՝ առավել խոր ու մասշտաբային ազդեցություն թողնելով սուբյեկտի վրա: Դրա կառուցվածքային տարրերն են՝ ա) ներագրման սուբյեկտներ, բ) արտմիջոցներ, գ) պահանջմունքներ, շարժառիթներ, դ) փոխներգործման ու փոխազդեցության մեխանիզմներ, ե) արդյունքներ:

Արտտեխնոլոգիաներն ունեն առողջապահական, մշակութափոխազդեցություն և անհրաժեշտ են յուրաքանչյուրին՝ անհատականության ձևավորման համար: Արտտեխնոլոգիաների թողած հուզական փորձառությունը՝ որպես մարդու սուբյեկտիվ փորձառություն, դրսևորվում են եռաչափ ուղղությամբ՝ ներքին փորձառություն (սուբյեկտիվ ընկալում), վարքային ռեակցիա (լաց, ծիծաղ, դող, բացականչություն և այլն), ֆիզիոլոգիական պրոցեսներ (արյան ճնշման բարձրացում, քրտնարտադրություն, անոթային սպազմ, մկանային լարվածություն, սրտի բաբախում): Այն դրսևորվում է հաղորդակցման մոդելում, որը կարող է լինել գծային, ինտերակտիվ կամ տրանսակցիոն:

Մեր ուսումնասիրության շրջանակում հանգամանորեն քննել ենք կրեատիվ արտթերապիայում հաճախ կիրառվող արտտեխնոլոգիաների տեսակները, դրանց բովանդակությունը, դերը սովորողի սոցիոմշակութային կոմպետենցիաների ձևավորման տեսանկյունից: Արդյունքում պարզել ենք, որ, թիվս մասնագիտական առաջնային կոմպետենցիաների, կարիք կա սովորողի մոտ ձևավորելու նաև նման կոմպետենցիաներ: Այսպիսով՝

-արտ-տեխնոլոգիաների ներդրումն այսօր այնքան էլ շատ ներառված չէ մանկավարժական գործունեության կազմակերպման մեջ, կարիք կա այն առավել խթանելու ու նպաստելու սովորողի ոչ միայն ակադեմիական գիտելիքների, այլև մշակութային, բարոյական, հոգեհուզական աճին,

-կարիք կա ապահովելու սովորողների մոտ սոցիալ-մանկավարժական գործնական խնդիրների լուծման կարողությունների զարգացումը դասավանդող-սովորող կապի ապահովման միջոցով և արտտեխնոլոգիաների օգնությամբ,

-հարկավոր է զարգացնել սովորողների մոտ սոցիալական հարաբերությունների էթետիկ կառուցման էթիկան,
-հասանելի դարձնել սովորողի համար արտտեխնոլոգիաների անսահման հնարավորությունները որպես պոլիարտ կրթության կազմակերպման հիմք ու երեխայի սոցիալական, հուզական ինտելեկտի ձևավորման միջոց:

THE APPLICABLE SIGNIFICANCE OF ART TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF CULTUROLOGICAL AND SOCIO-PEDAGOGICAL COMPETENCES OF LEARNERS

Lusine Hayrapetyan
Ph.D., Associate Prof.
Yerevan State University, Armenia
l.hayrapetyan@mail.ru

Mary Avetisyan
Ph.D., Associate Prof.
Yerevan State University, Armenia
mavetisyan@ysu.am

In the organization of professional education of the pedagogue it is presently important for the learner not only to form a complete system of theoretical content of the profession but also to integrate the learner's creative potential and ensure the level of creative preparedness for providing alternative situational solutions. The

development of professional power-based competences firstly focuses on the primary goals that guide professional education in a number of directions: independence, cognitive activeness, socialization, self-focused development. At the same time, the development of the specialist's culturological and socio-pedagogical competences and skills in alternative ways is also given importance to, which, combined with the knowledge, will form the complete picture of knowledge, competences and skills of the future specialist.

The goal of the current research is to reveal the applicable significance of art technologies in the formation of learners' culturological and socio-pedagogical competences. Among primary objectives, it has been set to disclose the pedagogical possibilities of art technologies, to study the mechanisms of satisfying cultural needs of the learner and forms of emotional discharge, the verbal and non-verbal communication mechanisms by means of art, as well as to put forward the culturological and socio-pedagogical aspects of art technologies in the organization of the learner's professional learning.

Art technologies fulfill a number of functions: introspective-cathartical, corrective-regulating, communicative-reflective. Due to them, art technologies obtain synergic functionality, thus having a multidirectional impact on the subject, after which the socio-pedagogical activity is carried out. Based on the means of art, art technologies include elements of pedagogy, medicine, psychology, culturology, sociology and other fields, having deeper and vast influence on the subject. Its structural elements are as follows: a) subjects of influence, b) means of art, c) needs and motives, d) interinfluence and interaction, e) results.

Art technologies have a health- and culture-based influence and they are necessary to everyone for individual development. As a human subjective experience, the emotional experience art technologies have, is manifested in three dimensions: internal experience (subjective perception), behavioral reaction (cry, laughter, shiver, shout, etc.), physiological processes (increase of blood pressure, sweating, vascular spasm, muscular tension, heartbeat). It is manifested in the communication model, which can be linear, interactive or transactional. Therefore, it is necessary to clearly understand the nature and content of art technologies, to combine them with the problem that concerns the child, to choose the type that will be useful for revealing, correcting the problem, or making it look acceptable. Based on this, art technologies are classified according to the principle of communicative forms of verbal and non-verbal art means, for example: non-verbal art technologies – painting therapy, color therapy, music therapy, paratherapy, sand therapy, etc.; and verbal art technologies – puppet therapy, drama therapy, theater therapy, fairy tale therapy, bibliotherapy, etc. Each of these works with the problem of the person in a different way, hence, from the socio-pedagogical point of view it is worth understanding to what extent the use of art technologies contributes to the formation of cultural and social competences in the socio-pedagogical activity.

In the framework of the current research, we have thoroughly examined the types of art technologies often used in creative art therapy, their content and role in the formation of the learner's socio-cultural competences. As a result, we have found out that in addition to professional primary competences, there is a need to also develop these competences in order to expand the scope of perceptual communication, humanization, as well as to provide a value-based direction to the socio-pedagogical process.

We have formed the following system of culturological and socio-pedagogical competences:

Culturological competences	Socio-pedagogical competences
Perceptive communicative competence of cultural elements	Competence of responding sympathetically and empathizing with the learner
Competence of free creativity, self-perception, and self-understanding through the elements of art branches	Competence of realistic evaluation of the problem of concern
Competence of organizing independent and creative activity	Competence of independent aspiration and organization of personal growth and development
Competence of wholesome perception and emotional understanding of art	Competence of self-analysis and self-evaluation in professional activities
Competence of choosing art technology and using it as a means for organizing socio-	

pedagogical activities	
Competence of organizing visual, auditory, paralinguistic /kinetic/ activities with art	

Conclusion

- The investment of art technologies today is not sufficiently involved in the organization of pedagogical activities. There is a need to further promote it and to contribute not only to the learner's academic knowledge, but also to their cultural, moral, and emotional growth.
- There is a need to ensure the development of learners' ability to solve socio-pedagogical practical problems through the teacher-student communication with the help of art technologies.
- It is necessary to develop the ethics of aesthetic construction of social relations among learners.
- There is a necessity to make the infinite possibilities of art technologies available to the learner, which will serve as a basis for organizing poly-art education and a means of developing the child's social and emotional intelligence.

References:

1. Medvedeva E. A., Art Pedagogy and Art therapy in Special and Inclusive Education, Moscow, Yurayt, 2019.
2. Копытин А. И., Modern Clinical Art Therapy, Textbook, Moscow, Kogito-Center, 2015.
3. Копытин А. И., Methods of Art Therapy in Overcoming the Consequences of Traumatic Stress. - М.: Kogito-Center, 2014.
4. Odriosola M. V., Intuition, Creativity and Art Therapy, Institute of General Humanitarian Research, Moscow, 2014.
5. Zeer E., Simanyuk E., Competence-based Approach to Modernization of Vocational Education // Higher Education in Russia, 2005.

Получено: 25.10.2022

Received 25.10.2022

Рассмотрено: 03.11.2022

Reviewed 03.11.2022

Принято: 10.11.2022

Accepted 10.11.2022

Journal "Education in the 21st Century", Vol1-8/2/, 2022

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License